

vel sit Beberlag, men det et Beberlag, der paa ingen Maade kunde dække Tabet, bevirkede dog kun, at der kom en Dalen i Fremskridtet. Jeg skal her blot ganske kort opgive nogle Tal for disse Aar. I 1854 til 1855 var Fremskridtet 2,061,000 Rb., i 1855 til 1856 var det 3,224,000 Rb. og i 1856 til 1857: 3,021,000 Rb. Nu kommer Tabet ved Dresfundsstoldens Afløsning. I det næste Aar, 1857—58, var der kun et Fremskridt af 1,349,000 Rb.; i 1858—59 gaaer Fremskridtet op til 1,500,000 Rb. og i 1859—60 atter til 2,140,000 Rb. Jeg skal ikke nævne flere Tal for denne Periode; man vil af det Anførte see, hvor hurtigt man dog kom over det vanskelige Punkt med Dresfundsstolten. I en Række af Aar forøgedes vor finansielle Velvære altsaa i en overordentlig væsentlig Grad, og, medens vi havde naaet vort værste Deficit den 1ste April 1854, bragtes Deficitet den 31te Marts 1861 ned til sit laveste Punkt. Vi befaandt os da i den gunstigste finansielle Stilling, til hvilken vi nogensinde naaede, thi fra det nævnte Tidspunkt begynder atter en ny Udvikling. Den 31te Marts 1861 udgjorde Deficitet 31,486,000 Rb., og man var altsaa, mine Herrer, ved Slutningen af hiin tidligere Periode, den 31te Marts 1861, gennem den omtalte stadige og tildeels meget stærke Fremgang kommen saa vidt, at man igjen meget stærkt nærmede sig til det samme gunstige Standpunkt, hvormed Christian den Ottendes Regjering sluttede; dengang var Deficitet 30,005,000 Rb., medens det i 1861 var 31,486,000 Rb. Fremgangen havde siden 1854 været omtrent et Par Millioner om Aaret, og, hvis denne Fremgang var vedbleven, vilde man altsaa et Aar efter være kommen ud over det Standpunkt, hvormed Christian den Ottendes Regjering sluttede. Men her indtraadte nu Bendingen. Man vil erindre, at Landet dengang kom i den Nødvendighed at maatte gjøre meget store og gennemgribende Krigsindrustninger, hvis Beløb maatte ekstraordinært udredes; der blev saaledes voteret extraordinaire Bevillinger til Anskaffelse af Pantserstibe osv. Den Katastrofe, som fuldstændigt slutte forrykkte voce Forhold, begyndte saaledes allerede et Par Aar forud at give sig tilkjende. Der foreligger ikke

noget fast Punkt i disse Aar; og jeg skal derfor ikke opholde mig ved Opgjørelserne for dem, men strax gaae over til at berøre Følgerne af den nye Krig, for derved at komme til det endelige Slutningsresultat. Det kan dog ikke nytte at opgjøre Status eller Formuen for de nærmest efter Krigen følgende Aar — det er her usikkert —, men derimod mener jeg, at det Regnskabsaar, der sluttede den 31te Marts 1867, igjen kan betragtes som givende et fuldstændigt paalideligt og nøiagtigt Grundlag for en Opgjørelse, idet alle Poster ere komne til at træde frem i samme og ere blevne posterede og komne til at staae saaledes, at man her har et fuldkomment fast og solidt Udgangspunkt for den nye Periode, som vi ere traadte ind i. Jeg skal da nævne Resultatet paa det omtalte Tidspunkt. Resultatet er, at Deficitet den 31te Marts 1867 er blevet 56,651,000 Rb. stort. Vi ere altsaa gaaede tilbage fra i 1861 af at have haft et Deficit af 31,486,000 Rb. til i 1867 at have et Deficit af 56,651,000 Rb., altsaa gaaede tilbage med mere end 25 Millioner, og vi ere derved sunkne tilbage, ikke blot til det højeste Beløb, som vort Deficit nogensinde tidligere havde naaet — det var, som jeg før bemærkede, den 1ste April 1854, da det udgjorde 46,848,000 Rb. —, men til et langt større Beløb, end vi nogensinde have haft som Deficit i hele den lange Periode, som jeg har betragtet. Det vil tillige sees, at den sidste Krig, der kun varede i 6 Maanedes, viser sig at have haft en ganske anden finansiell Betydning end den første Krig, der varede i 3 Aar. Til at føre Krig fordres der Penge, og naar en Krig anlægges efter en Maalestok, der ikke staaer i Forhold til Nationens Kræfter, bliver det snart umuligt at opfylde denne Betingelse. See, dette er, mine Herrer, et Resultat, som jeg troer taler for sig selv, og jeg skal derfor heller ikke sige Mere hertil.

Vi ere, som jeg nys sagde, den 31te Marts 1867 komne til et Deficit paa 56,651,000 Rb. Og dog vil man langt fra see Sagen, som den bør sees, hvis man troer i dette Beløb at have det fulde Billede. Nei, til den samlede finansielle Bedømmelse hører jo, som jeg før gjorde opmærksom paa, ikke blot dette Moment, at see, hvorledes vor Formue er bleven tilintetgjort, men